

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELME TELLÁTÓ
BIZTOSHELYETTES

Ügyszám: AJB-5431/2021

**A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása
a naperómű telepítés és a termőföldvédelem kérdései kapcsán**

A jövő nemzedékek szószólójaként az Alaptörvényből és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 3. § (1) bekezdése a), b) és f) pontjaiból fakadó kötelezettségem folyamatosan figyelemmel kíséreni a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését és rendszeresen tájékoztatni az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket, illetve a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalataimról, valamint felhívni a figyelmet a jövő nemzedékeket érintő jogsértés veszélyére.

I. Hazai stratégiák és célkitűzések

A hazai fejlesztéspolitika meghatározó alapdokumentuma a Nemzeti Fejlesztés 2030¹, Magyarország átfogó fejlesztési stratégiája. Az ebben megfogalmazott nemzeti jövőkép szerint „Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal”. A nemzeti jövőkép része, hogy 2030-ra megújuló energia potenciálunkra építve energiafüggségünk jelentősen csökkenjen, illetve az energiatakarékosság és -hatékonyság, valamint a megújuló energiaforrások növekvő használata kerüljön előtérbe.²

Mindezzel összhangban a Nemzeti Energiastratégia 2030 alapján Magyarország célja, hogy a magyar villamosenergia-termelés legnagyobb része két forrásból származzon: atomenergiából és megújuló energiából, elsősorban naperóművekből. A Stratégia szerint ezek nem egymást kiváltó vagy kizáró technológiák, hanem egymást támogató megoldások, és mindkettő tiszta energiaforrásnak

¹ 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról

² Nemzeti Fejlesztés 2030, 2.1. Nemzeti Jövőkép

tekinthető. A nap- és az atomenergia együttes használatával 2030-ra a magyarországi áramtermelés 90 %-a szén-dioxid-mentes lehet.³ A hazai energiastratégia egy PV⁴- központú forgatókönyvet ajánl.⁵

Célkitűzésünk, hogy a hazai beépített fotovoltaikus kapacitás 2030-ra meghaladja a 6000 MW-ot, 2040-re pedig megközelítse a 12000 MW-ot.⁶ A hazai villamosenergia-fogyasztásban a megcélzott forgatókönyv szerint 2030-ra a hazai megújuló források aránya legalább 20%-ra (2040-re pedig közel 30%-ra) nő.⁷ A hazai energiamix „zöldítés” központi elemét a napelemes kapacitások bővítése jelenti, amelyek nagysága a tavalyi nem egészen 680-ról 2030-ig 6000 MW-ra emelkedhet, majd a következő tíz évben meg is duplázódhat, 2040-re pedig meghaladhatja a 12000 MW-ot.⁸

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT) által kiadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia harmadik előrehaladási jelentésének (2017-2018) 2. számú melléklete helyzetképet ad arról, hogyan áll Magyarország az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljai (FFC) szerint. E dokumentum⁹ a 7. cél „*Megfizethető és tiszta energia*” esetében kedvező tendenciaként emelte ki, hogy a PV termelés (napenergia) dinamikus bővülést mutat.

Az FFC 15. célja „*A szárazföldi ökoszisztémák fenntartható használatának védelme, visszaállítása és támogatása, az erdők fenntartható használata, az elsivatagosodás leküzdése, a talajromlás megállítása és a pusztulás visszafordítása, és a biológiai sokféleség további csökkentésének megállítása*”. Ehhez kötődően az NFFT rossz állapotot és nem javuló tendenciát jelzett. Többek között azt állapította meg, hogy 2015 óta nem született olyan országos szintű stratégiai dokumentum, mely szisztematikusan felmérné a talaj állapotát és új irányvonalat szabna meg azok megőrzése vagy javítása érdekében.

A magyarországi napelemes beruházások fejlesztése a kormány Klíma- és Természetvédelmi Akciótervében is helyet kapott. Összhangban a Nemzeti Energiastratégiával és a Nemzeti Energia- és Klímatervvvel a célkitűzés az, hogy tíz év alatt meghatszorozzuk a naperőművek kapacitását. A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv 6. programpontja alapján 2022-ig 3000, 2030-ig legalább 6000 MW napenergia termelő kapacitás üzembe állítását ösztönözik, kiemelten az egyéni fogyasztóknál (háztetőre szerelt háztartási méretű kiserőművek), valamint a nagyméretű, erőművi energiatermelés területén.

---

³ Nemzeti Energiastratégia 2030 9.

⁴ fotovoltaikus, fotovillamos

⁵ Nemzeti Energiastratégia 2030 29.

⁶ Nemzeti Energiastratégia 2030 14. és melléklet 24.

⁷ Nemzeti Energiastratégia 2030 44.

⁸ Nemzeti Energiastratégia 2030 melléklet 24.

⁹ Elérhető: https://www.nfft.hu/documents/1238941/0/NFFS_3EHJ_2_melleklet_Ertekeles_ENSZ_SDG_szerint.pdf/cbf9ea6c-ce98-3b85-8d40-d22f5db1de1c?t=1614158912870

Üdvözlöm és támogatandónak tartom az átfogó fejlesztési és energiastratégiákban megfogalmazott mindezen célkitűzéseket, amelyek szerint a hazai ellátásbiztonság, az import energia kiváltása a jövőben a hazai megújuló energiakapacitások bővítését (is) felhasználva valósul majd meg.

A naperőművek létesítése – ebből következően térfoglalása – ugyanakkor számos esetben termőföld igénybevételével történik, mely a nemzet közös örökségének egyik Alaptörvény által is kiemelt természeti értékét és elemét¹⁰ képezi, ezért a jövő nemzedékek szószólójaként indokolt felhívnom a figyelmet az e körben felmerülő alaptörvényi követelményekre.

II. Alaptörvényi követelmények a nemzet közös öröksége, így a termőföld kapcsán

Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése védelem alá helyezi a nemzet közös örökségét, a (2) bekezdés pedig kijelöli e védendő értékekkel kapcsolatos jogalkotás menetét a következők szerint: *„A termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása (1) bekezdés szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit, valamint az integrált mezőgazdasági termelésszervezésre és a családi gazdaságokra, továbbá más mezőgazdasági üzemekre vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”*

A jogalkotó e cikkhez fűzött indokolása úgy fogalmaz: *„a termőföld és az erdők az Alaptörvény értelmében a magyar nemzet közös örökségének részét képezik, e nemzeti kincsek „védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége”, kiemelt alkotmányos érdek. Ennek megfelelően indokolt, hogy a termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása e célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit sarkalatos törvény határozza meg.”*

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (Tftv.) rendelkezése szerint termőföldnek minősül az a földrészlet, amely a település külterületén fekszik, és az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas vagy fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, kivéve, ha a földrészlet az Evt.¹¹-ben meghatározott erdőnek minősül.¹²

Az Alkotmánybíróság következetes ítélkezési gyakorlata rögzítette, hogy *„Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében meghatározott fizikai, biológiai és kulturális alapok megóvásának kötelezettsége az Alaptörvény egész szellemiségét átható strukturális elv, mely kifejezi Magyarország elkötelezettségét a természeti értékeink megóvása iránt, annak érdekében, hogy azokat megőrizve adhassuk tovább a jövő generációk számára.”*¹³ Amíg a korábbi Alkotmány pusztán az egészséges környezethez való jogot

¹⁰ Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerint *„A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”*

¹¹ Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény

¹² 2. § 19. pont

¹³ 28/2017. (X. 25.) ABH [25]

deklarálta, addig az Alaptörvény - többek között - a termőföldet és a biológiai sokféleséget olyan kiemelt értéknek tekinti, amely több más összetevő mellett a nemzet közös örökségét képezi, védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

Így tehát az Alkotmánybíróság érvelése szerint immáron közvetlenül az Alaptörvény P) cikkéből vezethető le az alkotmányozó azon akarata, hogy az emberi életet és létfeltételeit, így különösen a termőföldet és hozzá kapcsolódóan a biológiai sokféleséget olyan módon kell védeni, hogy az a jövő nemzedékek életésélyeit biztosítsa, és a visszalépés tilalmának általánosan elfogadott elvéből következően semmiképpen se rontsa. A visszalépés tilalmának, mint az állam környezeti szabályozásra vonatkozó többletkötelezettségének egyaránt vonatkoznia kell a környezeti anyagi jogi, eljárásjogi és az intézményrendszerre vonatkozó szervezeti szabályozásra.¹⁴ Az Alaptörvény rendelkezései nagyon helyesen már nem csak az államot, hanem mindenkit, így az egyéneket is kötelezik a nemzet közös örökségének védelmére, fenntartására és megőrzésére.

Az Alkotmánybíróság azonban kifejtette, hogy bár „a környezet védelmének kötelezettsége egyaránt terheli a tág értelemben vett államot és a természetes és jogi személyeket, ez a kötelezettség természetesen nem lehet teljesen azonos az egyes jogalanyok vonatkozásában. Miközben a természetes és jogi személyektől a hatályos jogszabályi előírások ismeretén és betartásán túlmenően általános jelleggel és kikényszeríthető módon nem várható el, hogy magatartásukat valamely, a jogalkotó által nem konkretizált, absztrakt célhoz igazítsák, addig az állam oldaláról az is elvárható, hogy egyértelműen meghatározza mindazon jogi kötelezettségeket, melyeket mind az államnak, mind pedig a magánfeleknek be kell tartaniuk, egyebek között annak érdekében, hogy az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdésében nevesített értékek hatékony védelme érvényesüljön. Ezt a kötelezettségét az állam egyebek között (de nem kizárólag) az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése szerint sarkalatos törvény elfogadásával teljesíti. A környezetvédelmi tárgyú jogalkotási kötelezettséggel kapcsolatosan pedig az Alkotmánybíróság már korábban is rámutatott, hogy „mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesíti az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia” [28/1994. (V. 20.) AB határozat, ABH, 1994, 134, 138.]. Az államnak továbbá arról is gondoskodnia kell, hogy a környezet védelme érdekében elfogadott konkrét magatartások megismerhetőek, egyértelműek és jogilag kikényszeríthetőek legyenek.”¹⁵

---

¹⁴ 28/2017. (X. 25.) ABH [28]; 3223/2017. (IX. 25.) ABH [27]-[28]

¹⁵ 28/2017. (X. 25.) ABH [30]

III. A termőföldvédelem és a naperőmű telepítések során felmerülő konfliktusokból származó alapjogi aggályok

A kis teljesítményű napenergiát felhasználó erőművek telepítésére irányuló beruházások kapcsán – a fentiekből következően – megkerülhetetlen feladatként merül fel a földvédelem követelményeivel való kapcsolat szabályozása, melyet úgy kell alakítani, hogy az megfeleljen az Alaptörvény P) cikkében, XX. és XXI. cikkeiben foglaltaknak, azokat semmiképpen se sértse.

Amint azt már kifejtettem, az Alaptörvény P) cikke a nemzet közös örökségéhez tartozó termőföldet alkotmányos védelem alá helyezte, ezért a napenergiához kötődő beruházások szabályozásakor is kiemelt figyelmet kell fordítani a termőföldvagyton védelmére. Vagyis **mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a napelem beruházások csak akkor használjanak fel termőföldet, ha más alkalmas terület nem áll rendelkezésre, valamint, ha adott régióban azon a területen a mezőgazdasági termelés ténylegesen nem lehetséges, nem szükséges.** E körben kiváltképpen ellenjavallt a jobb termőhelyi adottságú földek használata. Ilyen fejlesztésekre ugyanis több más alkalmas területen is lenne lehetőség, mint például rehabilitációra váró egykori iparterületek, egyéb barnamezős területek, ipari parkok, nagy kiterjedésű parkolók felett kialakított tetők, vagy a bevásárlóközpontok – illetve egyéb, épületek lapos – teteje.

Az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi LX. törvényhez fűzött előterjesztői kommentár szerint: *„Kiemelt kormányzati cél hazánkban is a megújuló energia minél nagyobb arányú felhasználása, ennek egyik fontos eleme a napenergia-termelés fejlesztése. Tekintettel a termőföld védelmének Alaptörvényben is deklarált kiemelkedő fontosságára, a napenergia-termelés fejlesztéséhez fűződő érdeknek arányban kell állnia a termőföld Alaptörvényben rögzített kiemelt védelméhez fűződő érdekekkel, ezért a naperőművek telepítésével kapcsolatban földvédelmi szempontból lépcsőzetes szabályozás bevezetése indokolt. Mint minden beruházásnál, így a naperőművek telepítése során is elsődlegesen a barnamezős területeket kell előnyben részesíteni a termőföld igénybevétele helyett.”*¹⁶ E módosító törvény tartalmazza azt a rendelkezést, miszerint: *„Nem minősül a termőföld más célú hasznosításának napenergiát az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározottak szerinti agrofotovoltaikus rendszer szerint felhasználva villamos energiát termelő erőmű létesítése és üzemeltetése, ha nem akadályozza az alatta fekvő területnek a 2. § 19. pontjában megjelölt valamely művelési ág szerint termőföldként történő hasznosítását.”*¹⁷ A módosító törvény indokolása szerint: *„Az agrofotovoltaikus rendszerek az alattuk fekvő földön való gazdálkodás sérelme nélkül, a művelési ág*

¹⁶ Az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi LX. törvény végső előterjesztői indokolása, részletes indokolás a 29-30. §, 57. §-hoz

¹⁷ A Tftv. (új) 9. § (2) bekezdése

megőrzése mellett létesülnek a termőföldeken. Ez a mezőgazdasági termelést az energiatermeléssel ötvöző módszer lehetővé teszi, hogy egy adott földterület egyszerre termelhet villamos energiát és mezőgazdasági termékeket, ezért fontos rögzíteni, hogy az ilyen naperőművek telepítése nem valósítja meg a termőföld más célú hasznosítását.”¹⁸

Az ilyen megoldásokra, vagyis a mezőgazdasági termelést az energiatermelés mellett lehetővé tevő rendszerekre hasznos és támogatandó „jó” megoldásként kell tekinteni. Jó példái lehetnek a különböző érdekek összekapcsolásának, akár azok integrációjának is. Ugyanakkor ezen esetekben is elengedhetetlen, hogy a telepítéssel kapcsolatos döntéseket mindig egyedi megítélés, megfelelő mérlegelés alapján, az érdekek arányosságát figyelembe véve, a helyi viszonyokhoz igazodva hozzák meg, és éppen erre is szolgálnak a vonatkozó egyedi hatósági eljárások.

Miközben tehát mindenképpen örvendetesnek tartom a hazai megújuló energia-, és különösen a napenergia termelés fejlesztését és támogatását, ugyanakkor az iránti aggályaimat sem hallgathatom el, amikor mindez a termőföldvagyton alkotmányos védelmét szolgáló eljárási garanciák – mint a földvédelmi, talajvédelmi eljárások – megfelelő alkalmazását mellőzve is történhet. Az ilyen irányú döntések meghozatala során az ideális egyensúly kialakítására kell feltétlenül törekedni.

Az Alaptörvény P) cikkében foglalt, mindenkit terhelő hármas kötelezettség – védelem, fenntartás és a jövő nemzedékek számára való megőrzés – teljesítését, valamint az Alaptörvény XX. és XXI. cikkeinek érvényesülését az biztosítja, ha a termőföld más célú hasznosításakor a földvédelmi eljárás mindig teljes egészében kerül lefolytatásra, a termőföld más célú (akár időleges) hasznosítására pedig csak kivételes esetekben kerül sor. Hangsúlyos ez azokban az esetekben is, amikor az állam nem tulajdonosa a termőföldnek, csak az engedélyezési eljárások során van lehetősége a termőföldvagyton megvédésére. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy minden kivétel, amely az általános rendelkezésektől való eltérés megengedésével enyhíti a szabályokat, magában hordozza a termőföld védelmére létrejött garanciarendszer gyengítésének veszélyét.

Szükségesnek tartom azt is kiemelni, hogy az Alaptörvény P) cikkéből és az Alkotmánybíróság gyakorlatából egyaránt az következik, hogy a rendelkezésre álló termőföldvagyton és annak védelmét az állam nem csökkentheti a szükségesség és arányosság követelményein túl. Arra csak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének megfelelően van lehetősége. Az Alaptörvény rendelkezéseiből levezethető, hogy az ország kiváló és jó minőségű termőföld területeinek korlátozott volta miatt az állam nem engedheti meg, és különösen nem támogathatja, hogy azokat ne élelmiszertermelésre, hanem attól eltérő célra – így adott esetben energiatermelésre – hasznosítsák. A kiváló és jó minőségű termőföld különösen védendő

---

¹⁸ Az egyes agrártárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi LX. törvény végső előterjesztői indokolása, részletes indokolás a 29-30. §-hoz, 57. §-hoz

érdek, mert jobb talajvagyonot és egyben jobb minőségű élelmiszert is jelent, a jelen és jövő generációknak egyaránt, ezért ezekre a területekre különös figyelmet kell fordítani.

Fontosnak tartom ezért jelezni, hogy **elengedhetetlen a hazai – a nemzet közös örökségének lényeges részét képező - talajvagyon csökkenésének megállítása. Ennek egyik feltétele, hogy minden évben készüljön jelentés az ország talajvagyonáról, kimutatva annak területi megoszlását és változását.** E jelentéshez felhasznált naprakész adatok szolgáltatathatnak kellő alapot a megfelelő hatósági döntésekhez.

Súlyos alaptörvényi aggályokat vet föl éppen ezért, hogy a Tftv. több (8/C. §-a¹⁹; 10. § (2) bekezdés h) és i) pontjai²⁰) egyazon irányba mutató rendelkezése a termőföld más célú – jelen esetben kis teljesítményű erőmű²¹ létesítése – hasznosításának megkönnyítését célozza.

A Tftv. 8/C. §-a nem csupán az eljárás gyorsítását szolgálja - melynek határideje így csupán 8 nap -, hanem ezentúl azt is rögzíti, hogy a hatóságnak mind a helyszíni szemlét, mind pedig a talajvédelmi szakkérdés vizsgálatát mellőznie kell. Tehát ezeket akkor sem teheti meg a hatóság, ha egyébként a 8 napos ügyintézési határidő ellenére erre lenne lehetősége.

Míg a Tftv. 8/C. § esetében csak átlagosnál gyengébb minőségű termőföld esetén van lehetőség a földvédelmi eljárás gyorsítására és könnyítésére, addig a Tftv. 10. § (2) bekezdés h) pontja ilyen megkülönböztetést nem tartalmaz, ebből következően tehát a kiváló vagy jó minőségű termőföld esetében is lehetőség nyílik földvédelmi eljárás és engedély nélkül²² a termőföld más célú hasznosítására, olyan területen tehát, ahol a legjobb minőségű élelmiszert lehetne előállítani. A Tftv. 10. § (2) bekezdés h) és i) pontjai nem a termőföldtörvény ismert szabályozási logikáját követik (átlagos vagy annál gyengébb földminőségre hivatkozással); vagy nem a beruházás helyhez kötött jellege, illetőleg annak hiánya alapján; nem pedig a más célú igénybevételben megjelenő különbség, esetleg egyéb objektív

---

¹⁹ A Tftv. 8/C. §-a szerint

„(1) Kis teljesítményű erőmű létesítése érdekében a termőföld más célú hasznosítása iránti kérelem elbírálásának ügyintézési határideje 8 nap, ha

a) a kérelemben megjelölt terület átlagosnál gyengébb minőségű termőföld,

b) az igénybevevő a kérelmében nyilatkozik arról, hogy a kérelemmel érintett területen más beruházás megvalósítása nincs folyamatban, és

c) a kérelem elbírálásához az ingatlanügyi hatóság rendelkezésére áll minden adat és szükséges irat.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a kérelemről az ingatlanügyi hatóság helyszíni szemle tartása és talajvédelmi szakkérdés vizsgálata nélkül dönt.”

²⁰ A Tftv. 10. § (2) bekezdése szerint: „A termőföld más célú hasznosítása mentes az ingatlanügyi hatóság engedélye alól, ha a termőföldet (...)

h) kis teljesítményű erőmű földműves tulajdonos, vagy földműves földhasználó általi létesítése, üzemeltetése,

i) kis teljesítményű erőműnek a h) pont alá nem tartozó személy által az átlagosnál gyengébb minőségű, de legfeljebb hektáronként 15 AK értékű termőföldön történő létesítése, üzemeltetése céljából veszik igénybe.”

²¹ A Tftv. 2. § 22. pontja szerint kis teljesítményű erőmű: „a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 3. § 32. pontjában meghatározott olyan kiserőmű, amely a napenergiát felhasználva termel villamos energiát és 0,5 MW-nál kisebb névleges teljesítőképességű;”.

²² Mivel a Tftv. 7. § (1) bekezdése alapján a földvédelmi eljárást az ingatlanügyi hatóság folytatja le, ezért, ha nincs szükség az ingatlanügyi hatóság engedélyére, akkor a földvédelmi eljárás egyáltalán nem kerül lefolytatásra.

földvédelmi értékelési szempontok szerint tesznek különbséget a földvédelmi értékelésben. A különbségtétel alapja pusztán a földhasználók jogállása, azaz személye, anélkül, hogy e különbségtételt megindokolná a törvényhozó. A Tftv. 10. § (2) bekezdése h) pontja tehát lehetővé teszi minden feltétel, korlátozás nélkül bármilyen művelési ágú, így az átlagosnál jobb, akár a település legjobb minőségű termőföldjei esetén is a kis teljesítményű erőmű céljára történő igénybevételt, amennyiben az erőművet földműves tulajdonos, vagy földműves földhasználó kívánja létesíteni és üzemeltetni. A Tftv. 10. § (2) bekezdés i) pontja esetében viszont, amikor a termőföldet nem földműves tulajdonos, vagy földműves földhasználó veszi igénybe, akkor kettős - relatív és abszolút - földminőségi korlátot szab a jogalkotó a kis teljesítményű erőmű létesítésére, üzemeltetésére. Ennek értelmében csak a települések átlagosnál gyengébb minőségű, de legfeljebb hektáronként 15 AK értékű termőföldjein lehetséges a más célú hasznosítás az ingatlanügyi hatóság engedélye nélkül.

Lényegi kérdésként merülhet fel e két pont alapvetően eltérő feltételeket alkalmazó szabályozása kapcsán, vajon miért feltételezhető, hogy a földtulajdonos, vagy földműves földhasználó jobban biztosítja a földvédelmi közérdekű cél érvényesülését, mint a nem földműves földhasználó, akinek ezért a jogalkotó szerint csak az átlagosnál gyengébb minőségű termőföldön lehet engedély nélkül ugyanazt a beruházást megvalósítani.

Úgy vélem, hogy a termőföld elvonásával járó földkészletcsökkenés a beruházó földtulajdonlásától függetlenül ugyanolyan negatív környezeti hatások kockázatát hordozza, így lényegében céljában és megvalósulása tekintetében is azonos tartalmú föld- és talajvédelmi igénybevételt jelent. A termőföldkészlet megőrzését rögzítő alaptörvényi kötelezés alapján és a Tftv. eredeti célja szerint indokolt mindkét igénybe vevő személyi kör esetében az elfogadható legkisebb területre, és elsősorban – más kényszerítő körülmény hiányában – a települések átlagosnál gyengébb minőségű földjeire szorítani a termőföld eredeti hasznosítási céljától eltérő igénybevételt. A Tftv. általános földvédelmi szabályaival összhangban nem lehet pusztán a más célú hasznosítást végző személy használói jogcíme, vagy tulajdonszerzési jogállása alapján felmentést adni az átlagosnál jobb minőségű földek más célú használatának kizárása, korlátozása alól, amint erre fentebb utaltunk. Fontosnak tartom emellett hangsúlyozni, hogy az átlagosnál gyengébb minőség nem országos összehasonlítás eredményeként megjelenő ismérv, hanem a település közigazgatási területén belüli területekre vonatkozik, így önmagában az a kitétel, hogy az relatíve – egy adott helyszínen - gyengébb minőséget jelent, még nem ad valós információt a terület valódi értékéről, a nemzeti földvagyonon belüli tényleges szerepéről.

Elődöm, Szabó Marcel 2016. november 29-én elvi állásfoglalást adott ki a talaj védelméről. Ebben hangsúlyozta, hogy *„a jelen és jövő nemzedékek közötti igazságos természeti erőforrás megosztásnak alapfeltétele, hogy a talaj multi-funkcionalitását, és az egyes funkciók ellátására való képességét*

*megőrizzük. A talajvagyonnal való gazdálkodást a megelőzés és elővigyázatosság elvének érvényesítése mellett a jó gazda gondosságával végezzük. Ez az Alaptörvényből fakadóan mindannyiunk kötelessége.”*²³ Állásfoglalásában kiemelte, hogy „[a] kiváló és jó termőhelyi adottságú területeket fokozott védelem alá kell helyezni, és a művelésből való kivonásukat tiltani kell”. Jelen esetben ugyanez mondható el a napenergia termelés esetére is.

Megjegyzendőnek tartom, hogy több állami célkitűzésünk²⁴ is kifejezetten az ökológiai gazdálkodás arányának növelését irányozza elő. Mint arra már utaltam, a kiváló és jó minőségű termőföld jobb minőségű élelmiszert is jelent, így ésszerűnek és célszerűnek mutatkozik e területek kiemelt bevonása az ökológiai gazdálkodásba.

A nemzet közös örökségének védelme érdekében mindezekre tekintettel indokolt, hogy mielőbb állítsuk helyre a termőföld védelmére létrejött garanciális értékű eljárási rendszert, melynek keretében a földvédelmi eljárások minden esetben, teljességben lefolytatásra kerülnek, továbbá az ország kiváló és jó minőségű termőföldjeinek más célú hasznosítására ne legyen lehetőség. Általában termőföld energiaellátás céljára csak kivételes esetben, így különösen már lefedett talajok, területek hiányában legyen hasznosítható.

E megfontolások természetesen nem zárják ki azt, hogy a jogalkotó más módon csökkentse a kérelmezők adminisztratív terheit, így például mentesítse ezen eljárásokat az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése alól.

Bízom benne, hogy felvetésem segíti egy olyan szabályozási környezet kialakítását, amely az Alaptörvény nemzet közös örökségét védő rendelkezéseinek érvényesülését teljeskörűen biztosítja.

Budapest, 2021. november 4.

Dr. Bándi Gyula

---

²³Elérhető: http://www.ajbh.hu/documents/10180/2762244/talaj_allasfoglalas_vegleges_melleklet_nelkul.pdf/bb275681-70f8-9cdb-e886-aeb5d52b9ac9

²⁴ Így például a Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020, illetve e Stratégia Ökológiai gazdálkodás programja, a Nemzeti Fejlesztés 2030, a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia, a Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015-2020, valamint a második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia ökológiai gazdálkodás térnyerését elősegítő célkitűzései.